

Kas buvo šv. Paulius ir ką paliko Bažnyčiai?

Šv. Paulius kentėjo persekiojimus ir pažinojo savo silpnumą, skelbdamas tikėjimą Prisikėlusiuoju. Kaip atpildą laukė tik vieno dalyko: Dievo gailestingumo.

2024-01-25

2008 m. birželio 28 d. vakare,
šventojo Pauliaus bazilikoje už
Romos sienų švęsdamas šventojo
Petro ir šventojo Pauliaus šventės

Mišparus, Popiežius Benediktas XVI oficialiai paskelbė Pauliaus metų pradžią; šie metai tęsėsi iki 2009 m. birželio 29 d., abiejų Apaštalų šventės.

Amžinasis miestas, Petro ir Pauliaus Roma, aplaistyta kankinių krauju, miestas, iš kurio išėjo minios skleisti visam pasauliui ganytojiško Kristaus žodžio [1], yra ištis privilegijuotas, nes jis buvo *tantorum principum purpurata pretioso sanguine*, aplaistytas Apaštalų Princų krauju [2].

Šia proga paminėjamos dutūkstantosios Tautų Apaštalo gimimo metinės. Ši tiksli data nustatyta, šventojo Pauliaus gyvenimo chronologijos tyrimuose remiantis jo raštuose randamais duomenimis: Laiške Galatams šv. Paulius tvirtina, kad praėjus trejiems metams nuo atsivertimo, pabėgo iš Damasko, kur valdė karalius Aretas

IV [3], ir Jeruzalėje pasimatė su Petru [4]. Iš šių duomenų galima spręsti, kad jis pabėgo apie 37-uosius metus, o atsivertė 34–35 metais.

Kita vertus, Apaštalų darbuose, aprašyme apie Stepono kančias, Saulius prieš pat atsivertimą apibūdinamas kaip „jaunas vyras“ [5]. Nors šis apibūdinimas gana abstraktus, galima spėti, kad jis gimė apie 8-uosius metus.

Pauliaus metais buvo siekiama skatinti giliau apmąstyti teologinį ir dvasinį šventojo Pauliaus palikimą Bažnyčiai, skaityti gausybę jo paliktų evangelizacijos raštų. Šventojo Pauliaus bazilikos Romoje portike Popiežius uždegė „Pauliaus liepsną“, ženklą, kviečiantį mus kartu su Apaštalu apmąstyti tikėjimą ir tiesą, ir toje pačioje šventovėje atvėrė „Pauliaus duris“, pro kurias birželio 28 d. įžengė kartu su Konstantinopolio Patriarchu.

TAUTŲ APAŠTALAS

Kas buvo tasai Paulius iš Tarso? Jis gimė romėnų provincijos Kilikijos, šiuolaikinės Turkijos, sostinėje.

Sučiuptas Jeruzalės šventykloje, į jį nužudyti norėjusią minią prabilo šiais žodžiais: „Aš esu žydas, gimęs Tarse, Kilikijoje, bet išauklėtas šitame mieste, prie Gamalielio kojų, tobulai išmokytas pagal mūsų protėvių įstatymą“ [6].

Gyvenimo pabaigoje, apžvelgęs savo nueitą kelią ir misiją, apie save patį jis sakys: „Aš esu paskirtas pamokslininku, apaštalu ir pagonių mokytoju“ [7]. Kartu jo asmenybė yra ir pavyzdys ateičiai, visoms tautoms ir kartoms, nes Paulius yra ne tik praeities veikėjas: jo žinia ir gyvenimas yra svarbūs ir šiandien, juose slypi amžinai aktuali krikščioniškos žinios esmė.

Paulius tapo tryliktuoju Apaštalu: nors nebuvo vienas iš pirmųjų

Dvylikos, jį kelyje į Damaską pašaukė prisikėlęs Jėzus [8]. Maža to, apmąstęs, ką vardan Kristaus yra padaręs, nieko kitiems nepavydi: „Jie žydai? Ir aš. Jie izraelitai? Ir aš. Jie Abraomo palikuonys? Ir aš. Jie Kristaus tarnai? Ir aš. Kalbu kaip kvailys: aš juo labiau! Aš daug daugiau darbavausi, gavau rykščių be saiko, daugiau kalėjau ir daugel kartų buvau mirties pavojuje. Nuo žydų gavau penkis kartus po keturiasdešimt be vieno kirčio. Tris kartus buvau muštas lazdomis, vienąkart buvau užmėtytas akmenimis. Tris kartus pergyvenau laivo sudužimą, ištisą parą plūduriavau jūroje. Dažnai buvau kelionėse, upių pavojuose, pavojuose nuo plėšikų, pavojuose nuo tautiečių, pavojuose nuo pagonių, pavojuose mieste, dykumos pavojuose, pavojuose jūroje, pavojuose nuo netikrų brolių. Kenčiau nuovargį ir skausmą, dažnai budėjau naktimis, alkau ir troškau, dažnai

pasninkavau, kenčiau šaltį ir nuogumą“ [9].

Kaip matyti, jam netrūko sunkumų ir vargų, kuriuos kentė iš meilės Kristui. Tačiau nepaisydamas visų pastangų ir iškęstų sunkumų, jis tuščiai nesipuikavo. Paulius giliai suvokė ir pats patyrė tą, ko mokė ir mūsų Tėvas: „Mūsų žmogiška logika negali paaiškinti Dievo malonės veikimo. Dievas paprastai ieško silpnų įrankių, kad būtų akivaizdu, jog čia Jo darbas. Todėl šventasis Paulius savo pašaukimą prisimena sukrėstas: „O visų paskiausiai, lyg ne laiku gimusiam, Jis pasirodė ir man. Juk aš esu mažiausias iš apaštalų, nevertas vadintis apaštalu, nes persekiojau Dievo bažnyčią“ (1 Kor 15, 8-9) [10]. „Kaip nesižavėsi tokiu žmogumi? – sako Benediktas XVI. – Kaip nedėkosi Viešpačiui, kad dovanojo mums tokį didį Apaštalą?“ [11].

Iš visų šventojo Pauliaus teologinių mokymų aspektų pirmiausia verta paminėti Jėzaus Kristaus asmenį. Žinoma, jo laiškuose nerasime istorinių Jėzaus iš Nazareto bruožų, kokius juos mums pateikia Evangelijos. Dėmesys žemiškojo Jėzaus gyvenimo bruožams atsiduria antrajame plane, o iškeliamą kančios paslaptis ir mirtis ant kryžiaus. Reikia pabrėžti, kad Paulius nebuvo žemiškojo Jėzaus gyvenimo kelio liudininkas, o Jį pažino iš ankstesnės apaštališkosios tradicijos, kuria be galo daug rėmėsi: „Pirmiausia jums perdaviau tai, ką pats gavau“ [12].

Lygiai taip pat Pauliaus laiškuose galima rasti himnų, tikėjimo išpažinimo ir liudijimo bei doktrininių teiginių, kurie greičiausiai buvo vartojami pirmųjų Bažnyčios liturgijoje, katekizme ar pamoksluose. Jėzus Kristus yra šventojo Pauliaus skelbiamos žinios ašis ir pamatas: jo

raštuose Kristaus vardas minimas 380 kartų, už jį dažniau minimas tik Dievas – 500 kartų. Taigi Jėzus Kristus be galo stipriai paženklino jo gyvenimą: Kristuje randame Atpirkimo istorijos kulminaciją.

SUSITIKIMAS SU KRISTUMI

Žvelgdami į šventąjį Paulių galime savęs paklausti, kaip mums susitikti su Kristumi ir koks tarp Jo ir tikinčiojo užsimezga ryšys. Pauliaus atsakymas sudarytas iš dviejų pagrindinių dalykų: viena vertus, pabrėžiama esminė ir niekuo nepakeičiama tikėjimo vertė [13]. Romiečiams jis sako: „Žmogus išteisinamas tikėjimu, be įstatymo darbų“ [14]. Ši mintis plačiau išdėstoma Laiške Galatams: „Žmogus neišteisinamas įstatymo darbais, bet tikėjimu į Jėzų Kristų“ [15]. Tai yra su Dievu susivienijama vien malonės dėka; Jis ateina su mumis susitikti ir maloningai mus priglaudžia,

atleidžia mums mūsų nuodėmes ir leidžia su Juo ir su mūsų broliais užmegzti meilės ryšį“ [16].

Šioje Pauliaus išteisinimo doktrinoje atsispindi jo paties pašaukimo raida. Jis buvo griežtas Mozės įstatymo išpažinėjas, laikėsi jo iki pačių mažiausių smulkmenų. Tačiau ėmė jausti, kad kažko trūksta, ir leidosi savo jėgomis ieškoti išsigelbėjimo. Jis suvokia, kad yra nusidėjėlis, kad persekiojo Dievo Sūnaus Bažnyčią. Taigi nuodėmingumo suvokimas yra atskaitos taškas atsiduoti Dievo malonei, Dievo, kuris mums atsiduoda Jėzuje Kristuje.

Čia prasideda antrasis tarpsnis – susitikimas su pačiu Viešpačiu. Kristaus auka – jo mirtis ant Kryžiaus yra kuo uoliausias kvietimas peržengti savo paties ribas, savęs neaukštinti ir visas viltis dėti į ganytojišką mirtį ir Viešpaties prisikėlimą: „Kas giriasi, tesigiria

Viešpačiu“ [17]. Vadinasi, dvasinis atsivertimas yra ne paties savęs ieškojimas, o virtimas Kristumi ir atsidavimas kartu su Kristumi, kad šitaip galėtume dalyvauti Jo gyvenime, į Jį pasinerti bei dalintis ir Jo gyvenimu, ir Jo mirtimi.

Kalbėdamas apie krikštą, Apaštalas rašo: „Argi nežinote, jog mes, pakrikštyti Jėzuje Kristuje, buvome pakrikštyti Jo mirtyje? Taigi krikštu mes esame kartu su Juo palaidoti mirtyje, kad kaip Kristus buvo prikeltas iš numirusių tėvo šlove, taip ir mes gyventume naują gyvenimą“ [18].

Pauliui, o su juo ir visiems krikščionims, Dievo sūnus yra ne vien Tas, kuris mirė iš meilės mums, atpirkdamas mūsų nuodėmes – *dilexit me et tradidit semetipsum pro me*, „kuris pamilo mane ir paaukojo save už mane“, bet Tas, kuris yra gyvas jo gyvenime: *vivo autem iam non ego, vivit vero in me Christus*, „ir

daugiau ne aš gyvenu, o gyvena manyje Kristus“ [19]. Opus Dei steigėjas mėgdavo kartoti šiuos Apaštalo žodžius, nes jam miręs ir prisikėlęs Jėzus Kristus buvo viso krikščioniško gyvenimo ir misijos pagrindas.

GYVENTI ŠVENTOJOJE DVASIOJE

Susitapatinti su Kristumi – tai gyventi Šventojoje Dvasioje. Savo antrojoje knygoje šventasis Lukas pabrėžia visur esantį ir veiksmingą Šventosios Dvasios veikimą. Šv. Chosemarija aiškina: „Yra vos vienas Apaštalų darbų puslapis, kuriame nekalbama apie Ją ir apie Jos veikimą; Ji įkvepia ir skatina pirmosios krikščionių bendruomenės gyvenimą ir darbus: tai Ji įkvepia šventąjį Petrą pamokslauti (plg. Apd 4, 8), Ji sutvirtina mokinių tikėjimą (plg. Apd 4, 31), Ji nužengia ant Petro žodžio besiklausančių pagonių (plg. Apd 10, 44-47), Ji Saulių ir Barnabą pasiunčia

į tolimus kraštus skelbti Jėzaus mokymo (plg. Apd. 13, 2-4). Žodžiu, Jos buvimas ir veikimas yra visa apimantis“ [20].

Savo raštuose Paulius pabrėžia Trečiojo Švenčiausiosios Trejybės Asmens buvimą krikščionio gyvenime. Šventoji Dvasia gyvena mūsų širdyse [21]; Ji buvo atsiųsta Dievo, kad susivienytume su Sūnumi ir galėtume sušukti „Abba, Tėve!“ [22]. Atsidavimas Šventajai Dvasiai, įsikūnijusiai Jėzuje Kristuje, mus išlaisvina iš nuodėmės ir mirties įstatymų; taip tikinčiojo gyvenime iškyla Šventosios Dvasios darbai – vaisiai: „meilė, džiaugsmas, ramybė, kantrybė, malonumas, gerumas, ištikimybė, romumas, susivaldymas. Tokiems dalykams nėra įstatymo. Ir kurie yra Kristaus, tie nukryžiuo kūną su aistromis ir geismais. Jei gyvename Dvasia, tai ir elkimės pagal Dvasią“ [23].

Apaštalas mums sako, kad tikroji malda galima tik tada, kai yra Šventoji Dvasia: „Taip pat ir Dvasia padeda mūsų silpnumui. Nes mes nežinome, ko turėtume melsti, bet pati Dvasia užtaria mus neišsakomom dejonėm“ [24].

Benedikto XVI žodžiais tariant, Šventoji Dvasia yra tarsi „mūsų sielos siela, pati slapčiausia mūsų esybės kertelė, iš kurios nepaliaujamai į Dievą kyla beribė malda“ [25].

Paulius mus ragina vis jautriau savyje jausti Šventąją Dvasią.

Svarbiausias Šventosios Dvasios vaisius krikščionio sieloje yra meilė. Iš tiesų, „Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse per Šventąją Dvasią, kuri mums duota“ [26]. Meilė vienija, todėl Šventoji Dvasia jungia Bažnyčios bendruomenę: Ji yra ta jėga, kuri tikinčiuosius per Kristų vienija su Tėvu ir pritraukia tuos, kurie dar nesidžiaugia vienybės

pilnatve. Šventoji Dvasia suteikia
Bažnyčiai vienybę.

VIENYBĖS LINK

Iš visų Apaštalo laiškuose aprašytų
dalykų verta apsvarstyti ir dar vieną
– krikščionių vienybę. Ekumeninis
patriarchas Baltramiejus I, sekdamas
Kristaus Vikaro pėdomis, ortodoksų
Bažnyčioje taip pat paskelbė Pauliaus
metus, tad ši proga yra padrąsinanti
paskata uoliai melsti Viešpatį šios be
galo didelės ir sunkiai pasiekiamos
malonės.

Pauliaus mokymas mums primena,
kad visų krikščionių vienybė grįsta
faktu, jog visi turi vieną Viešpatį,
vieną tikėjimą, vieną krikštą [27].
Turime melstis, „kad bendras
tikėjimas, vienintelis krikštas
nuodėmių atleidimui ir paklusnumas
vienam Viešpačiui Atpirkėjui kuo
aiškiausiai atsiskleistų
bendruomeniniame ir
ekleziastiniame lygmenyse“ [28].

Šventasis Paulius mums rodo patį veiksmingiausią kelią vienybės link, žodžiais, kuriuos Antrasis Vatikano Susirinkimas įtraukė į ekumenizmo dekretą: „Taigi aš, kalinys Viešpatyje, raginu jus elgtis, kaip dera jūsų pasauliui, į kurį esate pašaukti. Su visu nuolankumu bei romumu, su ištverme pakeisdami vienas kitą meilėje, siekite išsaugoti Dvasios vienybę taikos ryšiais“ [29].

Apaštalas stengėsi visuomet išsaugoti šią vienybės malonę. Korinto krikščionis jau pirmo laiško pradžioje jis kviečia vengti tarpusavio susiskaldymų [30]. Jo raginimai ir iškeltos vertybės mums gali būti pravartūs ir šiandien. Sandūroje su trečiojo tūkstantmečio žmonija, kaskart vis globalesne ir paradoksaliai vis labiau susiskaldžiusia bei suardyta hedonizmo ir reliatyvizmo kultūros, abejojančia net pačios tiesos egzistavimu [31], Viešpaties malda –

ut omnes unum sint, „kad jie visi būtų viena“ [32] – mums yra geriausias vienybės su Dievu ir vienybės tarp žmonių pažadas.

B. Estrada

*Straipsnis publikuotas pirmąkart
2008 m., švenčiant Šv. Pauliaus metus.*

[1] *Ištikimybės Bažnyčiai homilija*,
1972/06/04.

[2] Plg. Šv. Petro ir šv. Pauliaus
šventės Mišparų himnas.

[3] Plg. 2 Kor 11, 32.

[4] Plg. Gal 1, 15-18.

[5] Plg. Apd 7, 58.

[6] Apd 22, 3.

[7] 2 Tim 1, 11.

[8] Plg. 1 Kor 15, 8.

[9] 2 Kor 11, 22-27.

[10] *Es Cristo que pasa*, nr.3.

[11] Benediktas XVI, *Kreipimasis į tikinčiuosius*, 2006/10/25.

[12] 1 Kor 15, 3; plg. 11, 23-.

[13] Plg. Benediktas XVI, *Kreipimasis į tikinčiuosius*, 2006/11/08.

[14] Rom 3, 28.

[15] Gal 2, 16.

[16] Plg. Rom 3, 24.

[17] 1 Kor 1, 31

[18] Rom 6, 3-.

[19] Gal 2, 20.

[20] *Es Cristo que pasa*, nr. 127.

[21] Plg. Rom 8,9.

[22] Gal 4,6.

[23] Gal 5, 22-24.

[24] Rom 8, 26.

[25] Benediktas XVI, *Kreipimasis į tikinčiuosius*, 2006/11/15.

[26] Rom 5,5.

[27] Ef 4,5.

[28] Benediktas XVI, *Kalba susitikimo su Baltramiejum I metu per šv. Pauliaus metų paskelbimo iškilmes*, 2008/06/28.

[29] Ef 4, 1-3.

[30] Plg. 1 Kor 1, 10.

[31] Benediktas XVI, *Kalba susitikimo su Baltramiejum I metu per šv. Pauliaus metų paskelbimo iškilmes*, 2008/06/28.

[32] Jn 17, 21.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/lt-lt/article/sv-pauliaus-
metai/](https://dev.opusdei.org/lt-lt/article/sv-pauliaus-metai/) (2025-08-04)